

Opinnäytetyö

Musiikinkoulutusohjelma

Musiikkipedagogi(AMK)

2010

Olli Kari

A:NÄSIÄ;

sävellys puhallin-,jousi-ja
lyömäsoitin kvintetoille sekä
kitaralle

**B:Sävellysharrastus ja sen
hyödyntäminen
lyömäsoitinopettajan työssä**

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Musiikin koulutusohjelma | Musiikkipedagogi(AMK)

Syky 2010| Sivumäärä

Ohjaajat: Soili Lehtinen, Risto Pulkkinen

Olli Kari

A NÄSIÄ; sävellys puhallin-,jousi-,ja lyömäsoitin-kvintetoille sekä kitaralle

B Sävellysharrastuksen hyödyntäminen lyömäsoitinopettajan työssä

(Kirjoita tiivistelmä tähän, maksimi merkkimäärä on 2000).

Opinnäytetyöni on kaksiosainen. Pääpaino on sävellystyössä, sen äänittämisessä, miksauksessa ja tuottamisessa. Kirjallinen osio käsittelee sävelharrastusta lyömäsoitinopettajan työssä. Kerron sävellysprosessin kolmesta vaiheesta. Teemojen, rytmikan ja harmonioiden hahmottelemisesta soittimen avulla, näiden siirtämisestä nuotinkirjoitus ohjelmaan sekä varsinaisesta äänittämisestä. Lisäksi pohdin sävellysharrastukseni tuomia mahdollisuuksia lyömäsoitinopettajan työssäni.

ASIASANAT: Lyömäsoittimet, säveltäminen, äänittäminen,teemat, rytmit, harmoniat.

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Music | Music Pedagogy

Date | Total number of pages

Instructor(s)

Olli Kari

A Näsiä; A composition for the guitar and wind instrument,-string and percussion quintets

B Composing as a hobby, part of percussion instrument teacher's job

My bachelor's thesis consists of two parts. The main emphasis is on composing and on the recording, mixing and production of the output. The other part treats composing as a part of percussion instrument teacher's job. I will tell about three stages in the composing process: the outlining of the themes, rhythmic and harmonies with the instrument, the transferring of the results into a notation programme and the proper recording. In addition to these I also discuss the possibilities that composing opens for me in my job as a percussion teacher.

KEYWORDS: Percussions, composing, recording, themes, rhythmic, harmonies.

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	4
2.1 SÄVELLYSTYÖN VAIHEITA	5
2.2 ORKESTRAATIO	6
2.3 TEOKSEN MUOTORAKENNE	7
2.4 SÄVELLYKSEN ÄÄNITYS	8
2.5 ÄÄNITTEEN MIKSAAMINEN	8
3 SÄVELLYSHARRASTUKSEN HYÖDYNTÄMINEN LYÖMÄSOITINOPETTAJAN TYÖSSÄ	12
4 JÄLKISANAT	15
5 LÄHTEET	15

JOHDANTO

Aloitettuani opintoni turun taideakatemiassa syksyllä 2005 tiedostin jo aikaisessa vaiheessa opinnäytetyön olevan kohdallani mahdollisimman henkilökohtainen työ. Jonka yhtenä tarkoituksena olisi yhdistää ammattini osa-alueita ja sellainen projekti, jonka joka tapauksessa työstäisin. Opinnäytetyöhän määrittää aikataulun lisäksi työhön käytettävää aikaa ja energiaa. Tämän tajutessani innostuin. Eli minulla oli hyvä syy toteuttaa itseäni jollain musiikin osa-alueella melko vapaasti. Aluksi ajattelin toteuttaa konsertin joka sisältäisi ainakin osittain itse säveltämäni musiikkia. Olen soittanut varsin monenkirjavissa kokoonpanoissa ja projekteissa. On ollut johdettua, johtamatonta tai improvisoitua musiikkia, pop/rockia, klassista tai jazz musiikkia-kaikissa tyylilajeissa on ollut sama kiristely saada muusikot harjoituksiin ajallansa. Eikä pitkään tarvinnut miettiä, kun ymmärsin, että ilman ulkopuolista rahoitusta stressin määrä ylittäisi todennäköisesti sietokykyni. Tavoitteenani on siis valmistaa oman näköiseni sävellys alusta loppuun, kuunneltavaksi cd-levyltä. Toivon, että tämän teoksen kuunneltuaan kuuliija haluaa kuunnella sen uudelleen.

Kirjallinen osioni käsittää teoksen valmistamisen lisäksi lyömäsoitin opettajan työtäni. Pyrin säveltämään oppilailleni yksilöllisiä harjoituksia ja lisäksi pohdintaa suzuki-menetelmän ja eurytmian kautta.

2.1 SÄVELLYSTYÖN VAIHEITA

Taisin olla 14-vuotias kun sain lainaksi Tascamin c-kasettineliraitanauhurin. Siitä asti minulla on ollut suuri palo tehdä omassa rauhassa raita raidan päälle nauhoituksia. Näin ollen päätin sijoittaa hiukan rahaa ja hankkia kevyen, kannettavaan tietokoneeseen kytkettävän äänityskaluston. Ja näin syntyi päätös säveltää, nauhoittaa miksata ja tuottaa oma äänite.

Aloin siis pohtia ja puntaroida sävellystyön vaiheita. Olin käynyt Tuomo Teirilän sävellyskursseilla vuosien 2005-2007. Kurssi materiaalien jäämistöistä löytyikin paljon mielenkiintoista materiaalia, mutta kaikki tuottamani materiaali oli pinnistetty oppituntia varten opettajalle. Minä halusin tehdä musiikkia, joka kimpoaa ensisijaisesti jostain tilanteesta, ajatuksesta, maisemasta jne.

Äänitysteknisistä syistä tiesin, että on suureksi avuksi, jos jollain soittimella on mahdollisimman yhtenäinen säestävä linja. Helppo valinta oli ottaa mukaan marimba, soitin, jonka ääni on mielestäni sopivan miellyttävä ja dynamiikaltaan erittäin runsas.

Niinpä aloitin teemojen ja säestyskuvioiden kokoamisen marimballa. Tästä alkoi erittäin miellyttävä ja opettavainen vaihe elämässäni.

Sävellystyö koostui kolmesta eri vaiheesta, jotka kimmottelivat toinen toisilleen musiikillisia aihioita. Saatoin keksiä jonkun hauskan pätkän marimballa, kirjoitin sen Finale-nuotinnusohjelmaan ja äänitin Qbase- ohjelmalla. Huomasin että jokin ei miellyttänyt ja vein tuotoksen takaisin nuotinnusohjelmaan. Soittelin pätkää tovin marimballa ja sain tuotoksen kuulostamaan mielesieltäni.

2.2 ORKESTRAATIO

Kesällä 2007 olin Länsi-Teiskossa Näsijärven rannalla isoäitini kesähuvilalla, jossa olen viettänyt tietenkin aikaa lähes joka kesä. Siellä ollessani kappaleen ydinosa alkoi saada selkeää muotoa ja harmoniarakennetta. Tässä vaiheessa orkestraatio vaikutti suppeammalta kuin mihin loppujen lopuksi päädyin.

Mielessäni muhi mahdollisuus esittää sävellykseni elävänä konserttina, mieluiten tuttujen muusikoiden kanssa. Niinpä soitinkokoonpanoon kuului alun perin viulu, sello huilu ja pasuuna sekä kasa lyömäsoittimia ja harppu. Näin orkestraatio alkoi hahmottua.

Koska päätökseni oli äänittää jokainen soitin erikseen, minun ei tarvinnut ajatella esitystilanteen äänentoisto ongelmia esim. (Viulun pizzikatot vastaan rumpusetti). Pystyin valitsemaan juuri sellaisen ensamblen jonka miellytti minua. Mietin, että olisi mielenkiintoista jos saisin sinfoniaorkesterin kaikista soitinryhmistä mukaan maistiaiset. Niinpä päätin koota puhallin, jousi ja lyömäsoitinkvintetot, höysteenä harppu ja patarummut. Puhaltimista keräsin bassoklarinetin, vetopasuunan, käyrätorven, englannintorven ja huilun. Jousistoon valitsin kontrabasson, sellon, alttoviulun sekä ykkös- ja kakkosviulu.

Lyömäsoittimet ovat tietenkin vahvasti esillä ja toteuttavat monenlaisia rooleja sävellyksessä. Itseasiassa sävellystyön alkuvaiheessa sovitin kappaleesta lyömäsoitinkvintettoa varmistaakseni rytmisten ja melodisten rakenteiden toimivuutta. Kokeilu osoittautui oleelliseksi vaiheeksi lopputuloksen kannalta. Marimballa on kappaleessa selkeä ”äidillinen rooli”. Marimba säestää ja tukee muuta kudosta lähes koko kappaleen ajan (vain noin neljä tahtia taukoa). Periaatteessa Näsiä voisi olla marimba-konsertto. Luovuin kuitenkin siitä ajatuksesta, koska marimban stemma on enemmänkin selustan suojaamista kuin solistista iloittelua. Muita lyömäsoittimia ovat: vibrafoni, patarummut, kellopeli, putkikellot, rumpusetti, käsibassorumpu ja käsi-lautaset.

2.3 TEOKSEN MUOTORAKENNE

Kappaleen muoto alkoi valjeta minulle pikkuhiljaa. Ydinosaa seurasi Kakkososa, jota voisi kutsua jonkinlaiseksi kehittelyjaksoksi. Sen jälkeen seuraa vauhdikkaampi finaali-osa. Kun nämä kolme osaa oli hahmoteltu riittävästi niin aloin valmistella intro-osiota. Pääasiallinen tarkoitus tällä introlla on kappaleen rytmisen käyttäytymisen ilmentäminen ja sektiosoittimien esittely. Toisaalta myös pienten motiivien kasvaminen vibrafonilla ja kitaralla. Niinkuin usein on tapana käydä, nälkä kasvaa syödessä, niin kävi tässäkin projektissa. Intro kasvoi nopeasti ulos tästä hiukan minimalistisesta lähtökohdasta. Musiikkia, joka tulee sisältäpäin on hankala pidätellä, enkä tiedä onko siihen tarvettakaan. Kun intro-osan hahmo oli valmis, ymmärsin, että kappale tarvitsee myös outro-osan.

Koska kappale on mielestäni melko tuhti ja monivivahteinen halusin outroksi seesteisen pätkän mikä jättää ilmoille kysymyksen. Mielestäni onnistuin siinä hyvin ja päätin kruunata sen bassosoololla.

2.4 SÄVELLYKSEN ÄÄNITYS

Olen pyrkinyt pitämään vaihtelevalla menestyksellä studiopäiväkirjaa jokaisesta äänityskerrasta, joita kertyi yhteensä 24 kpl. Jokainen sessio on ollut menestys ja ajanut asiansa, lukuunottamatta käyrätorven ensimmäistä äänitystä jolloin tietokoneeni sanoi irti yhteistyösopimuksensa.

Käyttämäni äänityskalusto on pysynyt samana koko projektin ajan, äänityspaikat ovat vaihdelleet jatkuvasti. Äänityksiä olen tehnyt omassa kodissani, Kirkkonummen- ja Naantalin musiikkiopistoissa, Turun konsertti talolla, opettajani ja useiden ystävieni kodeissa.

Käytössäni on ollut tavallinen kannettava pc, M-audio fast track pro 2-kanavainen äänikortti ja t-bone stereopari mikrofoneja. Ainoastaan 2- ja 3-osan rumpusetiäänityksiä tehdessäni käytin näiden lisäksi kahta shure 57 ja jotakin bassorumpumikrofoonia, lisäksi rolandin 8-raitaista nauhuria. Tämä siksi koska halusin saada näihin osiin ns.groove soittoa, nauhoittamalla sähköbasson ja rumpusetin samaan aikaan. Olin siirtänyt Finale nuotinnusohjelman äänitiedostot Q-base äänitysohjelmaan joten ensimmäisestä äänitetystä raidasta alkaen minulla on ollut musiikkia jonka kanssa soittaa. Olen toki käyttänyt metronomia monissakin kohdissa. Tämä ei kuitenkaan päälimmäisenä ponnahta korvaan, mistä olenkin varsin ilahtunut.

2.5 ÄÄNITTEN MIKSAAMINEN

Tein pienimuotoista miksaamista ja editointia jatkuvasti äänitysten edetessä. Tarkoitukseni oli saada melko selkeä ja hyvin eroteltu kokonaissointi. Niinpä asettelin puhaltimet stereokuvassa vasempaan laitaan ja jouset oikeaan. Patarummut, kitara ja rumpusetti melko keskelle ja loput lyömäsoittimet ympärille. Lopuksi laitoin pientä kaikua ja tasasin ylä,-keski, ja ala-taajuudet mieleisekseni. Puristin kokonaissointia compressorin avulla. Tämä paransi yleis sointia, mutta latisti dynaamista puolta, kompromisseja on osattava tehdä.

3 Sävellysharrastuksen hyödyntäminen lyömäsoitinopettajan työssä

Lyömäsoittimet ovat soitinperheenä melko tuore länsimaisessa taidemusiikissa verrattuna vaikkapa josten asemaan, joten opetusmateriaali valikoima on suhteessa niukempi. Etenkin pienille lyömäsoitinkokoonpanoille löytyy kovin niukasti musiikkiopistotasoisista materiaalia. Tokihan kaikentasoisia teoksia löytyy ja paljon niitä haalin ja käytän, mutta silti mielestäni on hyvä asia jos opettaja huomattaessaan oppilaallansa jonkin opettelemisen arvoisen asian tai jos oppilasta eritoten jokin musiikillinen asia kiinnostaa, hän pystyy itse kirjoittamaan harjoituksen jonka avulla asia helpottuu ja mikä parasta herättää uusia kysymyksiä ja mielenkiinnon kohteita. Olen tehnyt etenkin musiikkiopistotasoisia kappaleita pienille kokoonpanoille (duo-kvartetti) ja aion jatkossakin valmistaa niitä. Parastahan tässä on se, että pystyy tarjoamaan jokaiselle oppilaalle yksilöllistä harjoiteltavaa

Pyrin pitämään pääpainon opetustyössäni muiden säveltäjien teosten ja harjoitusten opettamisessa. Pyrin puntaroimaan ja pohdiskelemaan oppilaan kanssa harjoiteltavaa materiaalia ja tämä johtaa usein pienten harjoitusten spontaaniin valmistamiseen oppitunnilla. Näistä lyhyehköistä harjoitelmista saan taas itse ideota isompiin kappaleisiin, samoista hyviksi havaituista harjoitelmista on siis usein hyötyä moneen käyttötarkoitukseen, näiden tukiessa toisiaan. Esimerkiksi jokin hauska rytmisen koukero, joka ponnahtaa saksalaisesta pikkurumpuetydistä pääsee lähempään tarkasteluun ja kirjailen siitä kahden tahdin mekaanisen harjoitteen joka piirittää aiheen ydintä. Seuraavana päivänä valmistelen lyömäsoitintrion oppituntia junassa ja rakennan näiden kahden tahdin ympärille helppolukuisen 16 tahdin trion rumpusetille, padoille ja marimballe.

Lyömäsoittimien opettamisen ja soittamisen yksi mielenkiintoinen piirre tulee hallittavien soitinten lukumäärästä. Jos oppilaalla ei valmistaudu lähiaikoina olevaan kurssitutkintoon, annan mielelläni hänen itse päättää mitä soitinta soitetaan. Toki soittoläksyt käydään ensin yhdessä läpi. Monen oppilaan kohdalla mieluisin soitin on rumpusetti, joka useinmiten oppilaan kotoa löytyykin, toisin kuin esimerkiksi marimba taikka patarummut. Koen haasteena avartaa intohimoisen teini-ikäisen speed-metal settirumpalin näkemystä klassisiin lyömäsoittimiin.

Tämä asia helpottuu kun on mahdollista säveltää rumpukomppiin tukeutuvalla oppilaalle tutun kuuloinen asteikko- tai sointuharjoitus vibrafonille, jonka ensin itse soitan malliksi oppilaan soittaessa settiä. Sitten vaihdamme osia ja todennäköisesti seuraavalla tunnilla kun kysyn oppilaalta ”mitäs herra haluaisi soittaa”, hän vastaa ”vaikkapa vibrafonia”.

Yksi mielestäni oleellinen asia soittamaan opettelemisessä on periaate:”ota hyöty irti omista virheistäsi”. Painotan oppilailleni, että maailman taitavimmatkin virtuoosit tekevät virheitä esiintymistilanteissa. Kyse on siitä kuinka seviät tekemästäsi virheestä ”selville vesille”. Parhaassa tapauksessa tulet keksineeksi hienon fillin, jota päädyt käyttämään jatkossakin. Usein taitavakaan rumpusetti-orientoitunut oppilas ei välttämättä musiikkiopistoon sisään

päästessään suvereenisti lue nuoteista rytmiä, melodiasta puhumattakaan. Mikäli rytmin luku tuottaa vaikeuksia, opettelemme ensin sitä. Jo varhaisessa vaiheessa kannustan oppilasta primavista-lukuun, eli nuottien lukuun ensi näkemältä, pitäen itse yksinkertaista pulssia mukana. Tästähan useimmissa tapauksissa syntyy melkoisia tulkinnallisia helmiä. Kun kirjoitan ylös jonkun mielestäni herkullisen helmen minkä oppilas on rytmin luvun tuskissaan ryöpsäyttänyt, jaan sen vaikkapa neljälle tom-tomille ja soitan oppilaalle, niin useinmiten hän oivaltaa, että hänen niin sanottu virheellinen soittonsa voikin kuulostaa varsin mehukkaalta rumpu-riffiltä. Todennäköisesti sen jälkeen oppilaan suhtautuminen virheisiinsä on jo hiukan aijenpaa positiivisempi.

Ohjaan musiikkiopiston avoimella osastolla muutamaa kolmen hengen rumpuryhmää. Näiden 11-15 vuotiaiden oppilaiden nuotinlukutaito tukeutuu pitkälti peruskoulussa opeteltuun "taa-taa-ti-ti-taahan". Tämäkin on jo hyvä alku, siitähän se rytmin luku ja hahmottaminen lähtee. Sävelkorkeuksia minulla on tapana lisätä asteittain. Ensin laitetaan vaikkapa kaksi patarumpua, sitten neljä bongoa viivastolle. Siitä voi jo edetä kahden kolmisoinnun vaihteluun marimballa jne. Jotta soittamisesta saisi vaadittavan riemun irti siinä on hyvä olla toisinaan jotain tuttua ja helposti lähestyttävää, jopa jotain mikä oppilaalla on jo valmiiksi päässään. Tv-sarjat, elokuvat ja tietokonepelithän pursuavat mieleen tarttuvia tunnusmelodiota ja muita melodian pätkiä. Nämä ovat mainiota maaperää myös nuotin luvun harjoittamiselle ja helposti lähestyttävälle yhteissoitolle. Yksi hyväksi havaittu kaikkien tuntema melodia on the Simpsonien tunnusmelodia. Tämä lähes lyydynen, rytmisesti rikas pätkä on nopeasti opetettu soittamaan marimballa. Sitten rohkeasti vaan kokeilemaan erilaisia rumpukomppivariaatioita tämän melodian päälle, patarumpujen tehtävänä on soittaa samalla staattista rytmikuviota huolehtien bassoäänistä.

Yksi oleellinen asia on lyömäsoitinluokkien soitinvarustus. Minulla on yhteispäätoimisuus Naantalissa ja Kirkkonummella. Kummankin luokan

soitinvarustelussa on vahvuutensa ja puutteensa. Tästä johtuen saan usein sovittaa harjoituksia työpaikan mukaisiksi. Tästäkin johtuen olen havainnut itse tekemiäni harjoitusten kätevyuden. Etenkin lyömäsoitinyhtyeille tekemissäni harjoituksissa voin suoraan huomioida käytettävissä olevat soittimet sekä suunnitella jo etukäteen kuka stemman soittaa.

Olen jo pidemmän aikaa ollut kiinnostunut Suzuki-menetelmästä. Opinnäytetyötä tehdessäni sain hyvän syyn tutustua syvemmin menetelmään. Olen huomannut joitakin yhtymäkohtia oman, minulle luonnollisen opetustyylin ja Suzuki-menetelmän kesken. Jo perus Suzuki-filosofia, jonka myönteinen, optimistinen, kilpailumielialaa torjuva, lapsen yksilölliset edellytykset huomioon ottava henki luo pohjan lapsen kasvun ja kehittämisen edistämiseksi. Lapsen lahjakkuus ja mielenkiinto musiikkiin puhkeaa ja jalostuu hedelmällisen ympäristön ansiosta. Nuotit toimivat erinomaisena tukena musiikin hahmottamiseen. Mielestäni etenkin aika-arvot, joka on toisaalta varsin matemaattinen asia, on luonnollista esittää oppilaalle nuotteina. Melodian lukemista viivastolta opetan asteittain. Ensin kahta eri korkuista ääntä ja siitä pikkuhiljaa ääniä lisääillen, kunnes viivasto alkaa hahmottua. Aika-arvojen suhde toisiinsa selkeentyy hyvin, kun ensin korvakuulolta opetellaan ja sitten taululta tarkastellaan.

Musiikin opetus alkaa kuuntelemisen kyvyn kehittämisestä. Mikä onkaan tärkeämpi taito elämässä kuin kuuntelu. Ensin kuunnellaan mitä opettaja sanoo, sitten mitä opettaja soittaa ja sitten miten joku muu rumpuryhmäläinen sen toistaa. Sitten tutkaillaan asiaa taululta ja vihdoinkin soitetaan kaikki yhdessä.

Lyömäsoittimet saattavat olla erittäinkin pelkistettyjä. Jos on vain yksi rumpu käytössä, niin mitä voimme saada siitä esille? Ensimmäisenä tulee tietenkin dynaamiset vaihtelut, jotka ovat lähes poikkeuksetta valtavat. Pienestä napsahduksesta valtavaan jysäykseen. Sitten sävyeroja kalvon eri kohdilta. Vielä voi etsiä vaihtoehtoisia ääniä rummun eri osista, rungosta, kiristys tappien kiinnikkeistä jne. Loppujen lopuksi yhdestä rummusta voi saada mielikuvitusta käyttäen hämmästyttävän määrän erilaisia ääniä aikaiseksi.

Erittäin hyväksi koen Suzukissa tasapainon yksilö- ja ryhmätuntejen kesken. Itse opetan joko ryhmiä tai yksilöitä. Ryhmien kanssa kaipaisin silloin tällöin yksilöpainoitteisempaa opettamista, joka joskus mahdollistuukin oppilaiden poissaolojen vuoksi. Yksilö-oppilaiden kanssa taas säännöllinen yhteismusisointi olisi erittäin suotavaa. Jonkin verran sitä saankin järjestetyksi, mutta mielestäni perinteisen musiikkiopiston opetukseen olisi syytä sisällyttää jonkinlainen kamarimusiikin oppiminen.

En täysin allekirjoita Suzukin jyrkkää näkemystä siitä, että lapsen pitäisi aloittaa soittotunneilla käynti jo 3-6 vuoden ikäisenä. Itse koen, että lapsi tai nuori itse tuntee milloin mielenkiinto puhkeaa. Tiedän paljon loistavia muusikoita, jotka ovat aloittaneet musiikkiharrastuksensa huomattavasti myöhemmälläkin iällä.

Lapselle on kiistatta kuitenkin etua siitä, mitä aikaisemmin soittotunnit aloitetaan, mikäli lapsi on innoissaan asiasta.

Omien lapsieni vuoksi olen miettinyt vaihtoehtoa mielestäni kömpelölle peruskoulujärjestelmälle ja nyt näyttää siltä, että Stainerkoulu saataisi olla kokeilemisen arvoinen vaihtoehto. Eurytmia on monessa mielessä kiinnostava liikuntataide, musiikkiin ja muusikoille mielestäni musisoinnin rentoutta kehittäväksi ilmiönä. Runsailla mielikuvilla ja liikkeen avulla uskoisin tulkitsemisen ja musiikkiin sisälle pääsemisen helpottuvan ja muuttuvan luontevammaksi.

Odotan innolla tulevia lukukausia ja haasteita lyömäsoitinopettajan työssäni. Yksi haaveeni olisi päästä itsekin vielä jatko-opiskelemaan, joko muusikkopuolelle tai peräti sävellyslinjalle. Uskon, että oman opettamisen peilaaminen uusiin opettajiin toisi tuoretta katsontakantaa ja olisi erittäin hedelmällistä. Toinen asia, jonka paremmalle tolalle saattaminen on omien lapsieni musiikkikasvatus. Tyttäreni on 10-vuotias ja poikani 6-vuotias. Kumpainenkin on musiikista kovin kiinnostuneita, mutta etenkin tyttäreni kohdalla on huomattavissa tietynlaisia ennakkoluuloja musiikkiin ja muusikkouteen johtuen aika-ajoin runsaasta treenaamisestani yhteisessä olohuoneessamme. Tosin viime päivinä olemme lasteni kanssa viettäneet antoisia soittotuokioita mm.valssin rytmiikan parissa. Olen kannustanut ja tulen jatkossakin puhumaan hyvän ja hauskan harrastuksen puolesta joka itsenäisen harjoittelun kautta tuo paljon mukavia yhteismusisointihetkiä hyvien kavereiden kanssa. Kävi miten kävi olen kiitollinen niistä asioista joita olen oppinut tähän astisessa koulutuksessani ja opettajan työssäni. Säveltäminen on mahtava harrastus. Harrastus lähtökohtana on nimenomaan vapauttava, koska sitä pääasiallisesti ruokkii omia intressejään.

5 LÄHTEET

Horny I. (1988) Eurytmia: Parantava liikuntataide. Suomen antroposofinen liitto. Mikkeli.

Winberg L. (1980) Suzuki -soitonopetusmenetelmästä. Hellas. Helsinki.